

EFRAT LUPI

WAT
MAAKT
ONS

ROMAN

Efrat Lupi

WAT MAAKT ONS

© Efrat Lupi, 2022

1^e druk

Uitgever: Maak een Boek
wijnzjndeboekmakers.nl

Omslagontwerp en opmaak: Wouter Fris

Foto's voorzijde: Adobe Stock, Unsplash

Foto auteur: Lianne Dekker

Redactie: Liselore van der Zweth

Eindredactie: Carla Stiekema

Druk: Centraal Boekhuis

ISBN: 9789083179629

Nur: 301

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Bijzondere dank aan Marleen voor haar kritische reflectie en support en aan Cor en Liselore voor het duwtje in de rug en hun geduld.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de auteur. Iedere gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

*“Nothing ever goes away
until it has taught us what we need to know.”*

- Ani Pema Chödrön -

Proloog

In het begin kon ik nog alles. Ik deed mee aan alle activiteiten, de praatgroepen, ik knutselde en probeerde te lezen. Mijn favoriete plek was bij het raam. De stoelen waren hard en oncomfortabel. Ik was altijd al slank, maar tegen die tijd was van mijn figuur en de rondingen die ik vroeger wel had, nog maar weinig over. Mijn botten staken uit en lang zitten op een harde stoel voelde niet prettig. Ik pakte een kussen van de aftandse bank die in de hoek stond en legde het op de stoel. De eerste paar weken werd het 's avonds door het personeel steeds weer netjes teruggelegd op de bank en de stoel werd langs een van de tafels gezet. Maar op een dag vond ik 'mijn' stoel met het kussen erop gewoon bij het raam. En ook wanneer ik even niet op de afdeling was, bleef hij daar staan, leeg, wachtend op mij. Zelfs de nieuwe patiënten wisten instinctief dat ze daar niet op of aan moesten zitten.

Dat vond ik fijn. Mijn eigen plekje. Maar ergens ook verontrustend. Het was alsof ik zelf deel uit ging maken van het meubilair op de afdeling. Terwijl ik tot dat moment nog over mezelf daar dacht als een passant. Een tijdelijke gast die ieder moment kon en ging vertrekken. Niet dat ik daar echt behoefte aan had. Daar zijn gaf een gevoel van rust. Het vaste schema, de regels, het eten dat voor je werd klaargemaakt, niet hoeven schoonmaken of nadenken over wat je morgen gaat aantrekken, geen overvolle agenda of een telefoon die onophoudelijk geluiden maakt, ieder geluid een signaal van iets dat moet gebeuren. Het los kunnen laten van alles.

Het enige waar ik me druk over maakte, was het eenzame sudokuboekje in de boekenkast en of iemand anders het die dag zou pakken voor ik erbij kon. Ik vergat iedere keer tijdens het wekelijkse bezoek om zo'n boekje te vragen. Deodorant en tandpasta en sokken, daar dacht ik wel aan, maar dat verrekte sudokuboekje ontglipte me telkens weer. Misschien vond ik dat ene spannende moment van de dag (ligt het er of ligt het er niet?) ergens wel opwindend. Het enige dat nog enigszins dynamiek in het kabbelende bestaan op de afdeling bracht. Dus vergat ik het.

De afdeling was oud, maar schoon. Het rook er naar schoonmaak- en desinfecteermiddelen, naar eten en zweet. Het was sober en eenvoudig ingericht. De muren waren lichtpaars geverfd. Nooit een van mijn favoriete kleuren, maar ik kon bij God niet bedenken welke andere kleur ik dan liever had. Geel of oranje, te druk. Rood, om vanzelfsprekende redenen geen goed idee. Bij de kleur wit was ik bang dat dit het gevoel zou versterken dat de muren op je afkwamen. Blauw of groen zou te vrolijk zijn en dat zou het gevoel geven dat men de ware aard van de afdeling probeerde te verbergen, ons in de maling probeerde te nemen. Daar hield ik niet van. Je bent wie je bent en alles is wat het is. Of, althans, zo zou het moeten zijn.

De dagelijkse sudokuspanning en peinzen over de perfecte muurkleur, daar had ik het erg druk mee. Verbazingwekkend genoeg voelde het niet raar en zelfs prettig om daar urenlang over na te denken. Het was mijlenver verwijderd van de complexe informatie die mijn hersenen jarenlang gewend waren te verwerken. En toch voelde het net zo belangrijk. Net als alle

andere doodgewone dingen waaruit mijn dagen daar bestonden en die me langzaam steeds meer moeite gingen kosten.

Het was de bedoeling dat ik er maar tijdelijk zou verblijven, tot er een plek vrijkwam op een privékliniek net buiten de stad. Ik weigerde pertinent alle aangeboden plekken op andere klinieken die verder weg lagen. Dat zou te ver reizen zijn voor mijn dochter. Bij die ene privékliniek kon ze vrij makkelijk met de bus komen, of op haar scooter. O, wat haatte ik dat verschrikkelijke ding, maar ik kon zo slecht 'nee' tegen haar zeggen. Een jaar lang had ze erom gesmeekt. Ik hield het af en stelde allerlei voorwaarden (hoge cijfers, niet drinken, niet roken, geen drugs, op een schappelijk tijdstip thuis zijn na het stappen, geen foute vriendjes, enzovoort), waaraan ze stuk voor stuk voldeed. En op een dag kwam ze thuis, stralend van geluk. Trots liet ze me een papiertje zien. Ze had haar theorie-examen gehaald. Helemaal zelf geregeld en van haar eigen gespaarde zakgeld betaald. Ik was woedend. Ik pakte het papiertje, verkreukelde het en gooide het weg. Ze schrok van mijn reactie. Ik ben zelden woedend of emotioneel, dus de zeldzame keren dat ik het ben, maakt het veel indruk. Ze rende huilend de trap op naar haar kamer en sloeg de deur met een klap dicht. Ik bleef achter, me vreselijk rot voelend. Want mijn woede had niets te maken met het feit dat ze een scooter wilde, wat ik doodeng vond, of in ieder geval maar voor een deel. Plotseling voelde het alsof ik haar aan het kwijtraken was.

Ze was altijd al redelijk zelfstandig, wat wel te verwachten was van een kind met een alleenstaande, werkende moeder. Maar dat ze hier al weken achter mijn rug om mee bezig was, dat ze

dit allemaal zelf had bedacht, geregeld én betaald had (normaal was ze altijd blut, twee dagen nadat ze haar zakgeld kreeg), voelde als een messteek. Ik dacht bij mezelf: ‘Wat houdt ze nog meer voor me achter?’ Tot dat moment dacht ik dat ik alles van haar wist. Dat ze me alles vertelde. Maar plotseling zag ik haar voor mijn ogen in rap tempo in een zelfstandige vrouw veranderen. Met een eigen leven, waar ik niets van afwist.

Nog een paar jaar en dan zou ik haar helemaal kwijt zijn. Dan zou ze wegvliegen, het huis uit. Op kamers gaan. Het idee alleen al dat ze niet meer bij mij zou wonen, was bijna ondragelijk. Dat haar kamer, waar altijd geluid uit kwam – van muziek en gelach van vriendinnen of van verhitte telefoongesprekken, van YouTube filmpjes of van gestamp op de vloer toen ze allemaal danspasjes aan het oefenen was – stil en verlaten achter zou blijven. Met alleen nog haar achtergebleven knuffels op de rand van haar bed. Een herinnering aan mijn kleine meisje dat er al die jaren heeft gewoond. De gedachte om plotseling zonder haar achter te blijven in het grote stille huis voelde onverwacht pijnlijk. Erachter komen dat ik zwanger was van haar, was de schrik van mijn leven. Kinderen hebben was het laatste waar ik ooit aan had gedacht of dat ik had gewild. Ze kwam onverwacht en was zonder meer ongewenst, maar nu was ze als een arm of een been. Iets dat ik niet kon of wilde missen. En net als in de verhalen over ‘fantoempijn’ zou ik ook haar afwezigheid in het huis altijd blijven voelen.

Ik schaamde me voor mijn overtrokken reactie, voor het overdramatiseren van de hele situatie. Ik was altijd erg nuchter en bepaald geen moederkloektype, maar nu gedroeg ik me

als zo'n moeder wier hele leven om haar kind draait, die haar bestaansrecht aan het moeder-zijn ontleent. Net als die vrouwen die ik weleens op het schoolplein zag staan als ik mijn dochter ging ophalen. De betrokken en (over)actieve moeders die altijd met alle schoolactiviteiten meehielpen, lid waren van alle schoolcommissies, exact wisten wat er speelde en alle namen van alle dertig kinderen in de klas kenden, hoe alle juffen en meesters heetten en wanneer ze jarig waren. Die op het einde van de schooldag altijd minstens een kwartier eerder al voor het hek stonden te wachten op hun kinderen. Gezellig kletsend met de andere vroege moeders. Over recepten en vakantieplannen en de laatste roddels. Zo'n moeder was ik nooit en zou ik ook nooit willen of kunnen zijn. Mijn bestaan draaide nooit om mijn dochter, maar toch voelde het op dat moment alsof mijn dochter het enige was dat ik nog had. Het enige waar ik me nog aan vast kon houden. En dat gevoel was beangstigend. Ik duwde het met alles in me van me af en vermaande mezelf, zoals ik altijd deed als ik de paniek weer eens in me voelde opkomen.

Toen ik me na een tijdje weer mezelf voelde, liep ik de trap op en klopte op haar deur. Ze schreeuwde dat ik op moest rotten. Zo had ze nooit eerder tegen me gepraat. Dat durfde ze niet. Ik was met mijn 1,65 meter en 55 kilo geen grote vrouw, maar wel een indrukwekkende vrouw, voor wie iedereen veel ontzag had. Als ik een kamer binnenliep, werd het stil en keek iedereen naar mij. En als ik praatte, praatte niemand anders. Misschien kwam dat doordat ik iemand van weinig woorden was. Meestal luisterde en observeerde ik, maar als ik iets zei, dan ging het ergens over. Dan was er iets besloten of moest er iets gebeuren. Ik hakte knopen door en was altijd duidelijk en direct. Maar

ik hield ook wel van tegenspraak. De weinigen die dit van mij wisten én het durfden, waren dan ook gelijk degenen die ik het dichtste bij me liet en die ik het meest vertrouwde.

Ik liep terug naar beneden, pakte mijn iPad, googelde even iets en ging weer naar boven. Nu klopte ik niet, maar liep ik gelijk naar binnen. Ze zat op haar bed en was druk met haar telefoon in de weer. Vast en zeker bezig boze berichten over mij aan al haar vrienden te sturen. Over wat voor een nare moeder ik was. Dat het allemaal zo oneerlijk was, dat ze nooit iets mocht, dat ze me haatte en niet kon wachten tot ze het huis uit ging. Ik voelde alweer een steek in mijn hart, maar dit keer negeerde ik die. Ik ging naast haar op het bed zitten. Ze stopte snel haar telefoon weg en keek recht voor zich uit, me negerend. Ik schoof mijn iPad onder haar neus. Ze keek naar het scherm en toen keek ze me met haar nog rood betraande ogen aan. Met een vragende blik. Ik knikte. Haar ogen klaarden op en ze omhelsde me. Vervolgens zaten we samen op de iPad naar scooters te kijken. En op haar zestiende verjaardag stond beneden een wit met roze 'retro' scooter met crèmekleurige leren bekleding en een bijpassende helm, met een enorme strik omheen. Ze straalde van geluk.

Moeilijk te geloven dat dit maar vier maanden geleden was. Tussen dat gelukzalige moment en nu lijkt wel een oceaan van tijd te liggen. Nu zit ik hier voor het raam. Naar buiten te kijken. En te wachten. Op haar. Tot ze mij hier komt opzoeken. En het is niet haar kamer thuis die nu leeg is, maar de mijne.